

Čís. 316.

Notář, s jehož kaucí, uloženou svého času v cenných papírech ve vídeňské poštovní spořitelně, nelze v tuzemsku volně nakládati, jest povinen, by pro tuzemsko předepsanou kaucí znova složil, pokud se týče doplnil.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1919, R II 145/19.)

Notář František K. byl výnosem ministerstva spravedlnosti ze dne 8. července 1919 přeložen ze Ž. do K. Dle § 17, odstavec druhý not. řádu měla býti jeho notářská kauce, sestávající z korunových rent v obnosu 2.200 K, zemským soudem v Brně ve vídeňské poštovní spořitelně uložena a, ježto pro notářství v K. postačovala, na krajský soud v Uher. Hradišti přenesena. Poněvadž se tak státi nemohlo, ježto akce, zavedená za příčinou vydání notářských kaucí z Vídeňské poštovní spořitelny dosud skončena není, uložila notářská komora Františku K-ovi, by složil novou kaucí 2.000 K. V r c h n í z e m s k ý s o u d zrušil usnesení notářské komory, poněvadž by tím právem i od ostatních notářů na Moravě a ve Slezsku, jejichž kauce dosud ve vídeňské poštovní spořitelně, tedy v cizozemí, uloženy jsou, složení nových kaucí požadováno býti musilo, což se však dle platných zákonných předpisů státi nemůže.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení notářské komory.

D ů v o d y:

Oprávněnost notářské komory k rekursu plyne z ustanovení § 135 lit. h) notářského řádu. Též věcně jest stížnost opodstatněna. Podle § 13 not. ř. jest každému notáři při jmenování složití zákonitou záruku a udržovati ji neztenčenu, po případě ji doplniti, by byla zástavou pro nároky na náhradu, jež vzejdou z notářova úřadování (§ 17, 25, 26 not. ř.). Notářské komoře a státnímu zástupci jest na to dozírati, by záruky notářů nebyly ztenčovány, a, hrozí-li nebo nastalo-li ztenčení záruky některého notáře, tomuto uložiti, by to buď zamezil nebo složil záruku novou. Záruka notářova musí tedy býti úplnou a takovou, by v každé době vyhovovala svému úkolu. Této podmínce však nevyhovuje záruka notáře Františka K. v K., skládající se ze 2.200 K 4procentní rakouské korunové renty, uložená v poštovní spořitelně ve Vídni, neboť jest uložena v cizozemsku a není o tom sporu, že jí nelze volně disponovati. Z toho, že se věc stejně má u více jiných notářů na Moravě, nikterak neplyne, že by se tato nezákonnost měla trpěti i nadále. Bylo proto rekursu notářské komory vyhověti.

Čís. 317.

Převodem pohledávek z ciziny do území Československé republiky ve smyslu nařízení ze dne 6. února 1919, čís. 57 sb. z. a n. rozumí se bez ohledu na bydliště nebo sídlo dlužníkovo záměna cizozemského věřitele za věřitele tuzemského.

Retorsním opatřením nařízení ze dne 5. srpna 1919, čís. 464 sb. z. a n. postiženy jsou nejen bankovní, nýbrž i jiné hodnoty, zejména též pohledávky, původně maďarské.

Ustanovení § 79 a násl. ex. ř. předpokládají cizozemský exekuční titul. Okolnost, zda vymáhající věřitel jest tuzemcem či cizozemcem, jest lhostejna.

Maďarské exekuční tituly nejsou v Československu dosud vykonatelné.

Exekuce, povolená dle cizozemského exekučního titulu, aniž bylo zde podmínek § 79 ex. ř., zruší se dle § 39 čís. 5 ex. ř.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1919, R. I 431/19.)

V exekuci, která povolena byla akciové společnosti A. v Budapešti proti dlužníku Františku B-ovi v Chomutově pro 17.000 K na základě smíru, uzavřeného dne 26. července 1909 před rozhodčím soudem bursovním v Pešti, učinil při roku, dne 16. června 1919 k slyšení stran ustanoveném dlužník návrh, by exekuce byla zrušena a všechny exekuční úkony, až dosud vykonané, byly odstraněny, poněvadž mezi Československým státem a Uhrami není ani státních smluv a ani zaručené vzájemnosti. Na to, předloživ ověřenou postupní listinu, oznámil Otto C., obchodník v Chomutově, že mu jmenovaná vymáhající věřitelka postoupila vymáhanou pohledávku a že proto vedle § 9 ex. ř. vstupuje do exekuce na místě vymáhající věřitelky s návrhem, by se v exekučním řízení pokračovalo. Soud první stolice vzal převod vymáhané pohledávky, provedený dle postupní listiny ze dne 27. srpna 1919 z vymáhající věřitelky na vědomí a zamítl návrh dlužníka na zdvižení exekuce a zrušení dosavadních exekučních úkonů, poněvadž na místě cizozemské firmy vystupuje nyní jako vymáhající věřitel tuzemec a proto tu požadavku § 79 ex. ř., zaručení vzájemnosti, není již zapotřebí. Rekursní soud zrušil usnesení první stolice, pokud jím převod vymáhané pohledávky byl vzat na vědomí a vstup Otty C. do exekuce na místě dosavadní vymáhající věřitelky připuštěn, jakož i pokud dlužníkuv návrh na zrušení exekuce byl zamítnut v ten rozum, že se nastoupení Otty C. na místě vymáhající věřitelky neuznává a k návrhu dlužníkovu exekuce zastavuje a všechny exekuční úkony dosud provedené zrušují.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Marně snaží se stěžovatelka z doslovu nařízení ze dne 6. února 1919, čís. 57 sb. z. a nař. vyvoditi, že zákaz na vymáhanou zde pohledávku se vztahuje. Třeba jí přisvědčiti slušelo v tom, že pohledávka, jako část majetku věřitelova, nachází se tam, kde bydlí dlužník, jak tomu nasvědčuje § 99 j. n., dále zřejmě druhý odstavec čl. 5 nařízení ze dne 6. března 1919, čís. 113 sb. z. a nař., druhý odstavec čl. 3 zákona ze dne 20. března 1919, čís. 143 sb. z. a nař. a konečně třetí odstavec čl. 2 nařízení ze dne 16. dubna 1919 čís. 185 sb. z. a n., kterýž poslední zvláště stanoví, že při

soupisu neknihovních pohledávek, v tuzemsku se nalézajících, jež dle odstavce prvního lit b) přihlásiti má i cizozemec, vykoná zaň tuto povinnost dlužník, za kterým pohledávka vázne, přece stanovisko soudu rekursního je správné, poněvadž nařízení ze dne 6. února 1919, čís. 57 sb. z. a n. má na mysli převod pohledávek, cizincům příslušejících na osoby, bydlící v tuzemsku, čímž pohledávka cizí stává se pohledávkou zdejšího příslušníka a tak aktivní stránka obligačního poměru, již právě zákon na mysli má, vnáší se do území tohoto státu. Že tomu tak, nasvědčuje tendence zákona, jenž chtěl zameziti obcházení zákazu placení do ciziny a dále ta okolnost, že by nařízení, kdyby mu měl dáván býti výklad stěžovatelčin, nemělo významu, poněvadž, bydlí-li dlužník v cizině, nelze pouhou cessí převést pohledávku do obvodu tohoto státu nikdy. Převod takový docílil by se jen změnou alespoň jeho bydliště. Převodem ale vyrozumívá se toliko změna osoby věřitelovy. Také nesprávně uvádí stěžovatelka, že nařízení ze dne 5. srpna 1919, čís. 464 sb. z. a n. týká se jen pohledávek občanů maďarských u zdejších ústavů a závodů peněžních. Nařízení to vydáno bylo ovšem jako retorsní opatření proti uherskou vládou vyslovené závěře papírů a hodnot našich občanů u maďarských bank, ale neobmezilo se jen na hodnoty bankovní, na které vztahuje se předpis § 1 citovaného nařízení, nýbrž na hodnoty z Maďarska a zvláště i pohledávky původně maďarské vůbec, jak zřejmo z dalších jeho ustanovení §§ 2 až 4 cit. nařízení. Poněvadž právní jednání ohledně pohledávek původně maďarských věřitelů, o jakou zde se právě jedná, prohlašuje se, má-li za předmět převod takové hodnoty do tuzemska, nebylo-li dáno k němu úřední svolení, za neplatné, zcela důvodně usoudil rekursní soud, že cesse vymáhané pohledávky z akciové společnosti A. se sídlem v Pešti na Ottu C. v Chomutově bez výkazu úředního přivolení, v citovaném nařízení požadovaného, neběře se na vědomí a tudíž vstup tohoto do exekuce na místě dosavadní vymáhající věřitelky se nepřipouští. Dovolací rekurs, v tom směru vymáhající věřitelkou vznesený, jeví se tudíž bezdůvodný, takže mu nebylo lze přiznati úspěchu. Rovněž bezdůvodným jest dovolací rekurs, pokud čelí do výroku, jímž k dlužníkovu návrhu byla exekuce zastavena a všechny exekuční úkony, dosavad provedené, byly zrušeny. Mylně se domnívá soud stolice první, že převodem pohledávky z cizozemce na tuzemce podmínky přípustnosti exekuce na základě spisů a listin, které jsou zřízeny mimo území republiky Československé, v §§ 79 a násl. ex. ř. vytčené, padají. Osoba věřitelova nerozhoduje, nýbrž exekuční titul. Žádá-li se o exekuci na základě titulu cizozemského, smí, jak zcela určitě vyjadřuje § 79 ex. ř., k exekuci nebo k provedení jednotlivých exekučních úkonů v tuzemsku toliko tenkrát a tou měrou dojíti, pokud jest vzájemnost zaručena státními smlouvami nebo vládními prohlášeními o tom vydanými a v říšském zákoníku, tedy nyní ve sbírce zákonů a nařízení státu Československého, vyhlášenými. I kdyby platným byl vymáhající věřitelkou ohlášený převod, není za nynějšího stavu mezinárodního, kdy ani státními smlouvami mezi Československou republikou a státem Maďarským ani prohlášením naší vlády, ve sbírce zákonů a nařízení vydaným, vzájemnost mezi těmito dvěma uvedenými státy dosud zaručena není, přípustno, prováděti exekuci na základě smíru před rozhodčím soudem bursovním v Budapešti uzavřeného. Třeba takovýto smír v Maďarsku platí za exekuční titul a třeba podle státních smluv mezi bý-

valým Rakouskem a druhou polovicí bývalé rakousko-uherské říše uzavřených byla zaručena vzájemnost, pozbyly tyto mezinárodní úmluvy rozpadnutím se obou smluvních státních útvarů platnosti a poněvadž nově zřízené státy dosud státních smluv v tom směru neuzavřely, ani vláda státu Československého nařízení v zákoníku říšském, jímž by tuto vzájemnost zaručovala, nevydala, není lze na základě exekučního titulu, v Maďarsku vyšlého, povolití naším soudem exekuci ani provéstí nějaký exekuční úkon. Proto zcela po právu rekursní soud ku stížnosti dlužníkově návrhu jeho na zrušení exekuce a zdvižení veškerých dosavadních exekučních úkonů vyhověl, třeba povolení exekuce a její výkon formálně vešly v moc práva, neboť vedle § 79 ex. ř. bez zaručení reciprocitý nemí exekuce býti povolena a prováděna, a, co zákon kategoricky zakazuje, nemůže se státi právoplatným. Nelze tudíž ani dosavadní exekuční úkony, již provedené, zachovati, ani v exekuci dále pokračovati, když hned původně povolití exekuci bylo po zákonu naprosto nepřipustno a nastupuje tu zrušení exekuce, nikoli sice podle ustanovení § 39 čís. 1 ex. ř., o jaké soud rekursní výrok svůj opřel, poněvadž zde exekuční titul nebyl prohlášen neplatným nebo bezúčinným, nýbrž exekuci sluší zrušiti dle ustanovení § 39 č. 5 ex. ř., jelikož tu exekuce z jiných důvodů, pro nedostatek vzájemnosti, prohlašuje se za nepřipustnou, v důsledku čehož všechny úkony exekuční, až dosud vykonané, musí býti zrušeny.

Čís. 318. ↓

Speditér nemá nároku na zvláštní odměnu za reklamaci zboží u dráhy.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1919, Rv II 250/19.)

Zasílatelská firma B. převzala od firmy A. a předala dráze k dopravě zboží, jež se za dopravy po dráze ztratilo. K reklamaci firmy B. byla jí drahou vyplacena náhrada za ztracené zboží. Tuto náhradu nabídla firma B. firmě A., srážela si však ve svůj prospěch 20 proc. náhradní sumy, jakožto odměnu za reklamaci u dráhy. Firma A. neuznavši této srážky, podala na firmu B. žalobu o zaplacení celé náhradní sumy. Žalobě bvlo ve všech třech stolicích vyhověno.

Nejvyšší soud vyslovil se o nároku žalované firmy na zvláštní odměnu za reklamaci u dráhy takto:

Speditér jako řádný kupec (čl. 282 obch. zák.) má oproti povozníku, jehož činnosti při dopravě použil, práva svého komitenta nejen hájiti, nýbrž i uplatňovati, tedy v tomto případě náhradu za ztracené zboží reklamovati. Žalovaná, reklamujíc náhradu škody u správy dráhy, plnila povinnosti smlouvy spediční, i může za to žádati jen odměnu jako speditéru příslušející. V této odměně zahrnuta jest též odplata za reklamování náhrady škody. Zvláštní odměna, tedy i požadovaná 20 proc. provise z vyplacené náhrady škody, v tomto případě žalované nepřislúší. Pakli žalobce ku reklamování náhrady žalovanou vyzval, připomenul tím pouze žalované povinnost, kterou jako speditér splniti měla. V tomto vy-